

credincioasă : „se trăiescă Majestatea Sea, pré gratiosulu Imperatu alu Austriei și duca alu Bucovinei.“

Dându noi acestu respicamentu alu simțimintelor noastre de cetățieni credincioși și devotați în limb'a noastră nationale, credu ca între alte motive binecuvântate, avemu specialminie unulu carele ne atinge pre noi forțe de aprópe, motivulu adeca, că Majestatea Sea a binevoitu a secluná în 21 Decembre 1867 și articulu 19 din legea fundamentala de statu, referitoriu la egal'a îndreptatire a nationalitatiloru și a tuturor limbelor de tíera în scóla, dirigatoria și viétia publica.

Cu acést'a nu póte nimeni mai multu se privésca limb'a romána de o limba numai tolerata în Austri'a, de ór'a ce prin legea fungamentală de statu, sanctiunata de domnitoriu, este ea declarata de limb'a egalmente îndreptatita cu limbele celorlalte popóra. Cu atât'a mai putienu i se póte denegá limb'e románe aplicarea deplina în scóla, dirigatória și viétia publica în Bucovin'a, unde prelánga dreptulu istoricu de sute de ani, asecuratu la trecerea tíerii sub sceptrulu Austriei și prin garanti'a statului quo, este și astadi limb'a poporatiunei precompenitórié din tíera, prin urmare în Bucovin'a limb'a tíerii în tóta puterea cuventului.

Daca asiá dara în sesiunea din anulu trecut domnulu Croitoriu, deputatulu tienutului Sucevei, a respicatu dorintia, ca în tratárele dietale sa se aplice și limb'a romána, a pretinsu numai unu lucru ce e cu dreptulu și legalu; domni'a lui a respicatu o dorintia, carea este și a poporatiunei, pre carea noi o reprezentámu.

Cugetu asiá dara, și cutezu a-mi respicá opiniunea mea, ca nu ne potemu margini numai prelánga aceea, ca în decursulu sesiuniloru noastre, din gur'a pré stimatului nostru presiedinte se audimu cuventulu de deschidere în limb'a romána a tíerii, și, pre bas'a dreptului garantatu prin legea fundamentala de statu, se representámu pre terenulu dietale și limb'a celor'a ce ne au ablegatu pre noi, de ór'a ce suntemu chiamati, a representá între alte interese vitale și interesulu culturai nationale, carea, fára de respectarea și aplicarea limb'e în afacerile vietiei publice nu e cu putintia.

Cu acést'a se va manifestá inalt'a casa și în punctulu limb'e tíerii de adevérat'a reprezentantia a poporului. Cu acést'e se va medítoci o întielegere mai esacta între noi toti și unu reportu naturalu între reprezentantia și poporatiunea tíerii. Cu acést'a inse-si legile și asiédiamintele votate de noi, voru fi întielese mai bine și întimpinate cu incredere mai multa de poporu.

Sum în positionea placuta, de a respicá, că cele defasirate de mine pâna acum'a, nu suntú numai cugetárele mele individuale, ci opiniunea unui numeru, forțe considerabilu, a domniloru deputati. Missiunea și onóra mea este asiá-dara mai multu aceea, de a fi organulu opiniunii și dorintieloru generale.

Spre realizarea pretensiuniloru juste și legale pentru limb'a tíerii suntú deocómdata de lipsa dóue: un'a adeca, procurarea unui stenografu románu, iéra alt'a dispositiune, ca protocólele siedintieloru dietale sa se compuna și în limb'a nationala romána.

Eu sustienu cu firmitate, ca dispusetiunile acestea se tienu de competintia presidiului, prin urmare nu e de lipsa, de a face o propunere carea sa se trateze dupa prescriesele ordinei casei, deórece în privintia acést'a nu este ceva defiptu, dela care sa se faca acum'a o abatere.

Respicându asiá dara o pretensiune drépta și legala a poporatiunei și dorintia unei párti însemnate dintre membrii inaltei case, — mi iéu libertatea de a me adresá cátra domnulu presiedinte cu caldura, că sa bine-voiesca pro primo: a pune la cale procurarea unui stenografu, pentru copiarea discursuriloru în limb'a romána iéra pro secundo: a face dispusetiunea receruta, spre a compune protocólele siedintieloru și în limb'a romána, care sa se cetéseca cu privilegiulu și în scopulu autenticárei.

În casulu, déca în privintia formala s'aru nasce unele indoieli, mi reservu dreptulu, de a face o propunere speciala.

„Albin'a.“

Conferintiele invetiatoriloru

din tractulu I și II alu Sabiului, tienute în 27 Augustu 1869.

(Inceputulu la 3¼ óre dupa am.)

Dupa cántarea: „Bine esti cuventatu Christóse Ddieulu nostru“, se cetese protocólelu siedintiei

trecute și se autentica cu putiene modificatiuni. La ordinea dílei se pune desbaterea despre modulu propunerei geografiei pre bazea manualului de factia, în scólele populari.

Conducatoriulu provóca pre membri a se dechiará despre acést'a, în urm'a cárei'a se nasce o discussiune via și interesanta, la carea luara parte activa multi dintre invetiatori, între cari cu deosebire Ioanu Metiu din Resinari, Demetriu Lazaru din Porcesci Georgiu Pop'a din Gur'a-Riului și conducatoriulu s. a.

Anumitu inv. Metiu díce, ca, de óre-ce neavendu noi pâna acum cárti didactice potrivite pentru propunerea geografiei și recunoscendu eruditetea autorului crede, ca aru fi oportunu cá conferintia sa ia manualele acestea la critica, și sa-si dea parerea, déca suntú bune și déca se potú luá apoi de basa pentru invetiamentu în scóla populara.

La propunerea conducatoriului insa și a presiedintelui, confer. se dechiara ea, din caus'a scurtimei tempului nu a putulu percurge acele manuale asiá, cá sa-si póta dá o parere întemeiata și judecata esacta, consciéntioasa despre întocmirea acelor manuale.

Si asiá propunerea inv. Metiu remane în minoritate, cu acelu adaosu ca conferintia se va puté dechiará mai bine în confer. an. viitoriu, dupa o practicare de unu anu alu acelor manuale, despre ele.

Dupa aceea, Inv. Dim. Lazaru aratá metodulu practisatu de densulu întru predarea studiului geografiei. Si adeca densulu incepe mai întâiu a introduce pre copii în aceste cunoscintie dela cunoscutu la necunoscutu, dela aprópe la departatu, largindu-le treptatu cerculu cunoscintieloru geografice. D. e. incepe cu cunoscerea și numirea satului în care se afla, trece la locurile cele mai de aprópe, la tienutu, de aci la districtu (scaunu, comitatu), dela districtu apoi cu incetulu la tíer'a întréga, asemenea dela isvoru la pariu, dela pariu la vale, dela vale la riu, etc. dela colina la delu, dela delu la munte, la situatiunea muntiloru la piscurile cele mai inalte, pâna ce invetiatoriulu castiga cunoscintia tíerii întregi.

De acést'a parere este și invetiatoriulu Chire'a urmandu și densulu totu acést'a cale în propunerea geografiei.

Inv. Georgiu Pop'a din Gur'a-Riului díce ca densulu a luatú mai întâiu cosmografi'a, au purcesu dela cunoscintia steleloru, a steleloru fíese la planeté, între cari se numera și pamentulu și apoi au purcesu dela pamentulu întregu la pártile lui cele mari, la impartirea acestor'a pâna au venitú la cunoscerea geografiei patriei.

Dirigentele Munteanu din Tilisc'a díce, ca și densulu au urmatu totu unu asemenea metodú.

Conducatoriulu provóca pre membri, cá și altii sa comunice metodulu urmatu de densulu la propunerea geografiei, séu sa se anuncie asup'a celoru déjá espuse. Neinfatiosându-se inse nimeni ia densulu însu-si cuventulu aratându punctele de manecare, cari suntú de totu opuse unulu altui'a, în aceste dóue metode de propunere, și recomanda cá celu mai corispondiatoriu mintii și priceperii copiiloru, pre celu d'antáiu, adeca celu purcezatoriu dela impregiurimea cea mai de aprópe, dela tienutu la pártile cele mai departate, la districtu (Scaunu, comitatu) la provincia, la tíer'a întréga, la tíerile învecinate s. a. mai departe.

Conferintia ridica indigitárele date în privintia propunerei geografiei de cátra inv. d. Lazaru la valóre de conclusu.

În fine întréba presiedintele, cá póte-se privi opulu de factia cá manualu de geografia, séu numai ca carte de cetire cu cuprinsu geograficu? — care întrebare produce o discussiune mai lunga și adeca:

Inv. Georgiu Pop'a díce ca pentru scólele populari aru trebú sa se faca unu estrasu, și acél'a sa se predea copiiloru.

Inv. Bancila privesece sectiunea II-a cártiei de lectura, cá manualu de geografia și și cá carte de lectura, și este de parere, ca sa se faca cunoscuta în totu cuprinsulu seu copiiloru.

Presiedintele replica inv. Georgiu Pop'a, ca unu estrasu aru da forțe multu lucru, și nu aru aduce mare folos.

Spune ca densulu este multiomitu daca scolarii unei scóli poporali séu parochiali cu 3 clase,

séu cu 2 clase în 3 séu 4 despartiaminte, voru cunósce lucrurile și locurile mai însemnate din patria, și ce este mai esentialu din geografia pamentului întregu. Dela o scóla normala, séu capitale va cere mai multu, adeca cá se scie, ca ce este mai vrednicu de memoratu în cutare cetate, cáti locuitori are, cáti are provinci'a séu tíer'a asemenea și o cunoscintia mai estinsa ceva a celorlalte párti de pamentu, și apoi principiile cosmografiei.

Dirigentele Munteanu e de parere, cá în un'a clase nu e conveniabilu cu principiile pedagogice a face mai multu ca 2 despartiaminte, de óre ce invetiatoriulu nu póte ocupá totodata pre tóte 3 séu 4 despartiaminte.

Inv. Chire'a ia cuventulu dupa acést'a, și arata, cá deóre ce chiaru autorulu vedesce în prefatia, ca cartea asiá numita „Elemente de geografia“ are de a se privi cá unu legendariu pentru geografia, în cari suntú bucate de cetitu cu cuprinsu curatu geograficu.

De acést'a parere este și presiedintele, și conferintia o primesce de buna.

Cu acestea se incheia siedintia la 5 ½ óre dupa amédi, defigându-se siedintia a III pre 8 óre a. amédi ale dílei urmatóre. Ca substratu alu discussiunei acestei siedintie urmatóre, conferintia hotaresce, manualulu „elemente de istoria naturala,“ și „elemente de istoria patriotica și universale.“

Sacele 23. Aug. 1869.

(Urmare și fine din nr. tr.)

Ei bine de corispondinte și cu tóte acestea rele, cu acestu modu de vietuire cu tóte aceste fatalitati, Sacelenii în cecece se atinge de scóla, totu au facutu mai multa cá multe alte comune în conditfuni multu mai favorabile. Rari suntú acei Saceleni, cari sa fia nascuti și crescuti a ci, și sa nu scie ceti și scrie. Scii dta ca în Sacele inca înainte mai cu o suta de ani, esistau scóle; ca pre la a. 1800 era în Satulungu unu invetiatoriu din pártile Clujului absolutu filosofu? ca în Sacele, cu deosebire în Satulungu și Cernatu, inca dela 1836, prelánga limb'a romána se invetiá și cea germána, ba în Satulungu dela 1843 și cea magiara? Scii dta ca în Satulungu indata dupa revolutiune se înfiintia o scóla normala cu trei clase dupa sistem'a de atunci, și alt'a cu dóue clase paralele, și ca de invetiatori prelánga cei vechi alesera pre par. Radu Pope'a absolutu filosofu ca directoru, și pre d. Demetr. Coflecu pedagogu de Vien'a, de presentu la scóla capitale din Brasiovu. Apoi d. Z. Boiu absolutu gimnasistu, cu esamenu de maturitate, de presentu parochu, și profesoru la institutulu teologico-pedagogicu din Sabiiu. Mai apoi d. Ioanu Tezloveanu, absolutu gimnasistu și pedagogu de Vien'a. Si în urma, în 1858, cându scóla se prefacú în scóla capitale publica cu patru clase, și alte clase poporale, veni d. Ioanu Dorc'a directorulu de astadi, iéra-si gimnasistu absolutu cu esamenu de maturitate, și teologu. Vedi d. Cor. totu barbati, cari și facusera studiile cum se cuvine.

Scii dta d. Cor. ca lefile inv. erau cáie 300—400 fl. M. C. pâna la 1859. și ca nu poporulu este cauza, de adi suntú asiá subtirele cum dici dta, ci fostulu consiliariu de scóle d. Vasiciu, cáci dsea lea redusu dupa voi'a unei mici fractioni la 200 fl. v. a. cu tóte ca preotimea s'a opusu? Si totusi trebuie se mai scii, ca poporulu, de carele dta dici ca aru fi bonu buerosu, sa se incheia scóla, poporulu acest'a dicemu, consiliatu de preotime, iéra-si redicá lefile inv. la 276 fl. 300—400 fl. v. a.? Mai scii d. cor. ca în Satulungu la scóla capitale cu clasele paralele, suntú siete inv. cu unu salariu de 1880 fl. v. a. pre anu, iéra în celelalte comune siese inv. cu unu salariu de 1050 fl. v. a. asiá dara aprópe trei mii fl. și scii dta de uno se platescu toti acesti bani d. cor.? din pungile poporului d. cor. facendu-se aruncu pre fie care, nefiindu venitú nici macaru de unu cruceriu de undev'a. Si cu tóte acestea, dta mai dici inca, ca poporulu acest'a este rece, și nu se intereséza de scóle? Te întrebámu d. cor. unde se intereséza poporulu mai bine de scóle? și unde suntú lefile inv. mai bune? da, suntú în Brasiovu și Resinariu. Dara scii dta, de unde se platescu acelea pre acolo? au dóra din pungile lorú proprii ca la noi? scii dta, ca acestu poporu, prelánga tóte aceste contriburi anuali, totu mai facú și fonduri scolare? asiá la bis. nóua din Satulungu preste 12000 fl. v. a. la bis. vechie totu în Satulungu preste 9000 fl. în Turchesiu aprópe 3000 fl. și mai mici și prin Bacii-

falu și Cernatu. Scii d-ta ca acestu popor rece fatia cu scôla chiaru și acum în vacatiune, și tramite copii la scôla, ? d. directoru Dorc'a are preste douăzeci copii la scôla privată, cari plătescu câte 3 fl. pre luna. Te întrebâmu d. cor. se pôte se fia reu și indiferent acestu popor care a produsu astfelu de fapte? se pôte că unu astfelu de popor, mai bine se voișca închiderea scôlei, de câtu se mai plătesca la învatori? Se pôte că unu astfelu de popor, se fie arrogant, și despretiutoriu faciă cu inv. ? da. dle cor. se pôte ca voru fi și de aceea vreuni, căci padure fără uscatu nu este, anșă, „a parte concludere ad totum,“ este, o curată absurditate.

D. cor. dice, ca „tôte acestea rele nu s'aru întemplă, dacă poporul aru fi mai bine crescutu, mai bine capacitat, mai bine luminat, cu unu cventu mai bine condusu, și de conducatori ai poporului numesce Dsea, pre preoti, cari ca atari numai în și afara de bis. și implinescu detorintele lor, daru ca propoveditori ai cuventului lui Ddieu, n'au facutu și nu facu nimicu, afara de unulu doi din Satulungu, cari și acei'a anca n'au facutu destulu.“

Din cele espuse d. cor. ai pututu a te convinge cum stau lucrurile în Sacele. Ai pututu vedea modulu Sacelenilor de vietuire, ai pututu vedea, cu ce necasuri are a se luptă preotimea noastră. Ai pututu vedea, ca în relațiunile în cari se afla Sacelenii, prelânga cea mai buna bunăvoință, de a lumină și conduce bine acestu popor, totuși i este omului cu neputință, căci, cu ce sadesci adi, numai după vre-o câteva luni ba une ori trecu ani la midilocu — până cându ti se mai da ocaziune a te întalni, se mai adapi ce ai saditu. Ba ai pututu a vedea din tôte aceste d. cor. chiaru și reulu celu mai mare ca tóta inteligință noastră din Sacele ese dela noi și impopolăza orășiele și târgurile României, ba și Turciei, și noi remanemu totu numai cu începatori, cu cari trebuie să începemu d'a capo. Și totuși d. cor., cu tóta această stare fatale și critica a românilor Saceleni, cu tôte aceste condițiuni nefavorabile, cu tôte greutatele, cari le suporta ei, și vedutu d-ta ce scôle au ei? Ai vedutu ce flori frumoșe în scôlele lor? ai vedutu ce fructe bune și placute a rezultatu din acele? cine este deci motorulu, carele au pututu asiă bine cultivă, unu pamentu asiă rece și intelenitu? cui se potu ascria aceste rezultate asiă frumoșe? au nu d. cor. semenetorului? au nu conducatorilor, adeca preotimei carea singura este acelu motor? merita dara a o inferă d-ta de neactiva, comoda și lenesie?

Dle Red.! Cele espuse mai sus, sunt atâtea adevăruri, sunt atâtea dovede eclatante și argumente, cari restôrna pre deplinu asertiunile dlui cor. și nici n'aru mai merită că cine-va să se mai ocupe, cu reflesiuni și la a trei'a parte a corespundinței d-sele, dara fiindu ca ni s'aru puté obiectă că de pre acestu terenu, simtiendu-ne mai slabi ne-ămu retrasu; venimu deci ai comprobă d. cor. că și aici, că și în cele mai susu relatate, retacesce d-sea. Contra proba despre adevărulu asertiunilor noastre, sunt chiar cuvintele d. cor. despre înflorirea scôlelor noastre. Puté-voru ôre fi bune nisce scôle, unde poporul cu preotimea că factori imediati ai scôlei, se uu-si aiba și ei meritele lor? unde sa nu-si fia datu și ei concursulu lor la acele? Aru fi o mare contradicțiune a afirmă această dle cor.! Se pôte ôre a se face astfelu de lucruri fără conducatori? Se pôte, că conducatorii, cari, dici ca sunt preotii, se capaciteze pre popor, a sevarși cele aretate, fără că sa-lu invetie mai întâiu? Se pôte, că poporul, fără concursulu preotimei, sa-si aléga inv. asiă bine cualificati, asiă bine pregaliti pentru chiamarea lor? Nu, dle cor. nu, fără preotime că conducatori, că luminatori, că învatori, nu se puté face nimicu. Și d-ta pre lângă tôte opintelile d-tale, de a înnegri și calumniă acestu popor și preotime, cându ai laudatu scôlele și invetiat. ai laudatu și nevrendu poporul și preotimea. Și este o curată absurditate a afirmă, ca acei'a cari sustienu scôlele, și le provedu cu astfelu de inv. harnici, și cari ingrigiti de viitorulu acelu scôle, sciura din nimicu a radică astfelu de fonduri frumoșe aru fi reei și nepasatori, comodi și lenesi. Deci se întielege dle cor. ca preotimea, că conducătoare, a trebuit, facendu cele aratate, sa-si cunôsca și implinêsca datorintele sele, nu numai în, ci și afara de bis. cum dici d-ta și chiaru și prin predici, atâtu publice câtu și private. D-ta pôte ca n'ai fostu dle cor.

prin bisericile noastre că sa vedă, ca fia-care preotu în tôte Duminecile, spune câte ce-va poporenilor sei, unde aplica cuvinte din S. Evangelia. D-ta pôte ca n'ai auditu co, cu deosebire în Satulungu, în pasesimi se tienu predici regulatu, iera alta data la ocaziuni. D-ta pôte ca n'ai fostu pre la îngropaciuni, că sa vedă, ca este obicei, a se tiené la fia-care mortu fără plata predica. Asiă dara, lauda aru fi meritatu dle cor. și nu defaimare, și aru fi meritatu cu atât mai multa lauda, cu câtu, ca a sciutu a efectui aceste tôte, cu unu popor în astfelu de relațiuni sociale, cu unu popor mai multu crescutu de natura, espusu atâtu împregiurări grele și fatale, conducendu-lu, capacitandu-lu și invetiandu-lu prin tôte mijlocele intelectuali și morali.

Da, dle cor. și noi scimu ca mai este multu de facutu în Sacele, și noi scimu și cunôschemu multe rele, cari trebuiescu delaturate, deca într'adeveru voimu binele poporului, deca voimu fericirea atâtu materiale câtu, și spirituale a lui. Insa tôte la tempulu seu, și cu mare precauțiune și întiepciune, și nu asiă deodată cu bată'n balta, ca atunci, în locu sa folosesci mai multu strici. O idea fia câtu de salutară, devine funesta și nefericită deca nu se propune la tempulu seu și cu multa circumspectiune. Inteligință noastră a vedutu relele și le cunôsce și isvorulu lor de aceea inca de vre-o câti-va ani s'a gânditu la delaturarea lor.

Inteligință noastră a vedutu ca poporul nostru mai preste totu, pre lângă economiă de vite ce o pôrta, este totu deodată unu popor care mai speculăza și cu alte producte, a vedutu dara, ca are neaperata trebuință de sciință mai reale. Pentru că sa suplinêsca și asta lacuna, a înfiintiatu o societate „de pastrare și împrumutare“, din alu cărei'a venit, cându fondulu de reserva va ajunge o suma mai considerabilă, — sa se sustiena profesorii trebuciosii pentru nisce scoli reale și comerciale. Vede dara ce felu de indiferentismu domnesce pre aici?

Apoi d. cor. cându impută preotimei, ca se escusa cu afaceri familiari, nu socotesci nici decum și fatală ei pozițiune? Nu socotesci d-ta ca preotimea noastră din Sacele are pozițiunea cea mai critica? Nu scii d-ta ca preotulu din Sacele n'are nici unu cruceriu macaru venit, fiesu dela cine-va? Nu scii d-ta ca pre elu lu poti asemenă cu cerșitorii? În tôte părțile preotulu mai are că preotu ôresi-care venituri, căci poporul este constrinsu a-i dá casa de locuit, a-i dá unele pamenturi de lucratu, a-i dá ferdel'a, la noi inșă, nu e nimicu de acestea, la noi este singuru numai altariulu venitulu preotului, și acolo, nu e constrinsu nimenea a-i dá nimicu, ci aterna dela buna voință poporenilor, aterna dela întiepciunea preotului cum scie sa tracteze și se umble cu parochianii sei. În un'a și aceeași parochia, unu preotu pôte se aiba unu venit frumoșelu, pre cându altu preotu, pôte cu purtări mai bune, dara fără sciință de a tractă cum se cade cu poporeni stă mai se môra de fôme. Vei dice dle cor. cum ai disu și de popor, cum se pôte, ca preotimea este în stare materiale buna. Da, ai dreptu, sunt și de acei preoti cu venituri frumoșe inca, inșă acele vinu, cum ti-ămu aratatu mai susu, și dela marimea parochielor lor. Inșă mâne poimâne dle cor. parochii din satele vecine nu voru mai schimbă cu ai nostri.

Acestea dle red. amu voitu a le aduce la cunoscință dlui cor. și a stimatului publicu cetitoriu, că sa se véda adevărulu celor insirate în nrii amintiti, ai pretiutului d-vôstre diuaru de d. cor. Și deca d. cor. nu va fi multămitu cu acestea, atunci binevoiesce a-si subscrie numele, că sa scimu cu cine avem de a face.

România.

„Adun. Nat.“ aduce următoarea înștiințare dela congresulu archeologicu din Copenhag'a:

„Dlu Urechia a vorbitu despre anticități Moldovei, și dlu Odobescu despre România. Ambele cuventări au atrasu viue interese și frenetice aplause din partea congresului. Congresulu a fostu închis printr'unu dineu regal la care au asistatu corpulu diplomaticu, ministrii danesi; famili'a regale inca a asistatu lungu tempu. Sér'a a fostu mare serbare tivoli. La 4 și 5 Septemvre au urmatu execuțiuni archeologice. Populațiunea a fostu continuu pre picioru de mare serbare. Drapelulu Romanu falșă pretutindena. La Elsenoru a ur-

matu banchetu de adio, la care dlu Urechia a purtat unu toastu pentru Danemarc'a. Toaste purtate pentru România și viue aplause pentru etc. Toaste în tôte limbile, la cari România a fostu a 5-lea.“

Munich, 15 Septemvre. — Eri sér'a, Dlu României a sositu aci. Regele fiindu absent, onorile de recepțiune au fostu facute înaltimei sele de către principele Adalbert, unchiulu regelui. Astadi Principele Carolu a primitu visită principelui Adalbert și a primului ministru, principele de Hohenlohe. La 3 ôre a fostu datu în castelulu regale Nimfenberg unu mare prândiu la care a asistatu Domnulu României și suit'a sea.

Mâne, înaltimea sea va plecă la Veinburg în Elveti'a. (Monitoriulu.)

Varietăți.

Sabiu, 10 Sept. Despre caletori'a Escelentiei Sele D. Bar. Eötvös, Ministrulu cultului și alu instrucțiunei, aflămu din isvoru siguru, cumca sosindu la Alb'a-Julia, și visitându scôlele, au pornitu de acolo în 7/19 la Blasiu, de acolo se va duce la Aiudu, Clusiu, Vâsârheliu, Udvarheliu, Cicu, Brasiovu, Fagarasiu și Sabiu.

(Declarațiune) Vedeudu în „Tel. Rom.“ nr. 71, ca dnii învatori ai tractelor Sabiului în conferințele învatori'esce tienu în 27 Augustu a. c. m'au onoratu cu alegerea de conducatoriu alu conferințelor, și tramitiendu o deputatiune sa me invite la siedință, acea deputatiune nu m'a aflatu acasa, — că nu cum-va absentărei mele și de acasa și dela conferință sa i se dea esplicare falsă, vinu totu pre calea această a declară, ca absentarea mea de acasa pre o ôra în afaceri oficiose a fostu curatu numai o întemplantă și a pututu obveni cu atât mai usioru, cu câtu eu, de-si în mijloculu acestor tracte, totuși n'ămu primitu cerculariulu conchiamatoriu și asiă n'ămu avutu scire despre conferință. Altmintrea de siguru nu acceptămu deputatiuni, ci mi cunoseam datoriință a fi între frații și colegii mei.

Iera dloru învatori le mulțimescu în publicu pentru onôrea ce au binevoitu a-mi oferă.

Sabiu, în 9/21 Septemvre 1869.

Z Boiu.

Necrologu. Comuna noastră Sira avu în 30 Aug. o di plina de doliu și intristare, — o di această, în care mórtea atinse durerosu nu numai pre o familia venerată, ci inca și pre întregulu cercu protopresbiterale, pentru ca în 29 Aug. după unu morbu greu și rapede de 5 dle protopresbiterulu gr. or. Georgiu Popescu, în etate de 51 de ani, se mută la cele eterne, iera în 30 Aug., s'a immortalat în cemetierulu de lângă biserică. — Immortalarea s'a celebratu de către unu numeru mare de preoti sub pontificarea Pré Veneratului protosincelu dlui Mironu Romanu, asistându la solenitatea funebrala numeru fôrte însemnatu de popor, care după incunoscințarea tristei întemplantă acurse inca și din cerculu Butenilor, unde reposatulu a functionatu totu în calitate de Protopresviteru. Afara de venerat'a dômnă socia și stimat'a familia pre care mórtea, prin raptura sociului și parintelui adencu a atinsu inim'a lor, plânge și jelesce pre acestu veneratu Protopreotu preotimea și totu poporul român din acestu cercu, căci prin mórtea lui, perdurâmu unu Protopresviteru dintre cei mai cu zelu și unu nationalistu energicu. — Perderea cu atât e mai durerosă, căci lu rapit mórtea tocmai atunci, cându acestu cercu avé mai mare necesitate de activitatea lui cu organizarea sinodelor parochiale și celu protopresviteralu. Fia-i țierân'a usiôra! — Beld e a m. p. preotu.

„Alb.“

in ministeriu ung. de justitiă, ne spune „Hon.“ s'aru fi tienutu nisce consultări în privință organizării judecatoriilor comitatense, și s'aru fi oțaritu, că pentru Ungari'a sa se înfiinteze 57, ear' pentru Transilvani'a 12 scaune judiciale.

(Monumentu.) Cu o solemnitate mare se radică în 10 l. c. în apropierea comunei Gur'a-Hontiu monumentulu martirului natiunale din 1848 Ioan Buteanu. La această solemnitate luă parte o multime însemnată de popor. Par. Prot. S. Balintu după sântirea osamintelor fostolui seu comilitonu face unele schiti biografice ale reposatului. B. Stănescu arată pozițiunea lui politica și sociale. Badescu cel o poezia, iera preotulu N. Butariu rostii o cuventare însufletitôria.

LISTA

despre numerii sortiilor trasi la ocaziunea sortitiei filantropice arangiate in folosul fondului Asociatiunii nationale in Aradu, pentru cultor'a poporului romanu, si executate, in ora de repausu a petrecerei de dantiu tinenta la 1 Septemvre nou 1869.

(Urmare dia nr. tr.)

Numerulu	Sortiului	Casti-trasului	Descrierea castigului	Numele donatoriului
6990	89		O curea pe pusica, lucru de brodaria, mf. pr.	Dsiór'a Sidon'a Secasianu din Siri'a.
7170	119		O corbea de flori de galanteria, mf. pr.	Dsiór'a Olg'a Frusia din Aradu.
7203	47		Unu aternagi de stergura, lucratu in brodaria mf. pr.	Dsiór'a Vior'a Sierbanu din B.-Comlosiu.
7335	51		O parechia de pantofi de catifea cu fire de aur mf. pr.	Dn'a Elen'a Vasileviciu din Bejusiu.
7557	53		O óla de lemn pentru tabacu, trasa cu brodaritura colorata, din lana de angora mf. pr.	Dsiór'a Eufrosin'a Grozescu din B.-Comlosiu.
7818	33		Unu scutu antiluminariu brodaritu cu inscriptiune in fire de aur, cuprinsa in cadre de catifea, mf. pr.	Dsiór'a Mari'a Budai din Zaranu.
7985	135		O cotaritia de parete mf. pr.	Dsiór'a Rosali'a Bihoiu, din Caransebesiu.
8045	109		O stergura tiesula in colori nationali, mf. pr.	Dsiór'a Elen'a Novacu din Somoschesiu.
8133	43		Unu tiitoriu de flori, lucratu in brondiu, cu sticla de cristalu.	Dn'a Irin'a Milovanu nasc. Ratiu din Mundrulocu.
8326	79		O tasa de mesa cu decoratiuni de brodaritura, mf. propr.	Dn'a Teodor'a Arcosi din Aradu.
8362	116		Una corfa pentru bilete din lana colorata, si margele, mf. pr.	Dsiór'a Sofi'a Rusiu din Aradu.
8370	71		O cataritia de parete legata din margele colorate.	Dsiór'a Versavi'a Popescu din Cavinu.
8620	1		Unu servisu de argintu pentru mesa pe 12 persoane in pretiu de 500 fl.	Asociatiunea nationale pentru cultura poporului romanu in Aradu.
8685	110		Una tirada, ce imagineza unu cano culcatu pre o perina de metasa, mf. pr.	Dsiór'a Aureli'a Neagoe din Mercin'a.
8920	45		O straitia de venatu, brodarita, din lana de Berolinu, mf. pr.	Dn'a Catarin'a Paguba n. Bocusianu din Aradu.
9106	82		O corfitia de masa pentru bilete, mf. pr.	Dsiór'a Iulian'a Iorgoviciu din Aradu.
9122	29		Unu scaunesiu brodaritu, cu lana de berolinu, si cu margele, mf. pr.	Dsiór'a Emili'a Popescu din Siri'a.
9205	123		Intra unu cutie de papiru 3. bucati de vesminte pentru copii mici.	Dóm'n'a Persid'a Petroviciu nasc. Botosiu.
9234	68		Portretulu lui Mihaju Bravulu in rama aurita, desemnu cu mana propria.	Dsiór'a Lucreti'a Cost'a din Aradu.
9266	117		Unu saculetiu de tutunu, mf. pr.	Dn'a Ros'a Popescu din Siri'a.
9442	21		Unu service de thee de porcelanu finu auritu pentru 6 persoane.	Dn'a Iulian'a Bonciu nasc. de Missiciu din Aradu.
9444	25		O cutia de mesa de lemn lucrata in mosaicu.	Dn'a contessa Iosefin'a de Mocioni nasc. Barones'a de Brudern din Verpelét.
9519	67		Una cutia cu instrumente de scrisu.	Dn'a Mari'a Gyulai nasc. Botc'a din Aradu.
9622	75		O tasa de lampa brodarita si decorata cu garnitura de margele, mf. pr.	Dsiór'a Sofi'a Ciobot'a din Simandu.
9673	104		O punga indrita din matasa veneta, cu margele de argintu, mf. pr.	Dn'a Leontin'a Romanu n. Balomiri din Pest'a.
9726	112		Unu desemnu de mana propria.	Dsiór'a Ilc'a Lupu din B.-Comlosiu.
9868	120		Unu catrantia de batistu, clair lucrata cu masina de cosutu, mf. pr.	Dsiór'a P. Simonu din Lipov'a.
9921	85		Unu aternagi de orologia brodaritu cu janilia pre moir albu, mf. propr.	Dsiór'a Ermin'a Balomiri din Sabesiu.
10154	132		Unu orologieru brodaritu cu margele, mf. pr.	Dsiór'a Iuli'a de Ratiu din Lipov'a.
10157	160		Una tienstóre de sugari, in forma de casulia, din lemn.	Dn'a Terentia Pop.-Deseanu n. Vulturu din Gy.-Varsiandu.

(Va urmá.)

Nr. 1366-1869.
E. K. B.

Publicare.

Esamenulu de statu pentru economii silvanale si sime statatori, precum si pentru personalulu auctiliale technicu, si pentru cel'a sentitoriu silvanale, se va tienstóre pre anulu acest'a in 15 Novembre in Clusiu.

Acést'a se aduce la cunoscintia publica cu acea observare, cumca petitiunile bine instruate spre scopulu admiterei la acestu esamenu de statu au de a se inaintá celu multa pâna in 20 Octobree a.

c. la acestu comisariatu regescu pre calea oficaloru antistatóre.

Clusiu in 12 Sept. 1869.

Dela comisariu reg. transilvanu.

S'au perdutu!!

doi cai ai lui Savu Borcea din Salisce in nóptea de 7 Septembree cal. n. a. c. din câmpu dela pasiune. Unu calu e venetu-albu-galbiu, de 3 ani; alu doilea e o iepa négra de vre-o 8 ani si cu cod'a smulsa, inferata cu semnul W.

Tóte on. deregatorii respective de aici si din Romani'a suntu rugate la casu de s'aru presentá la vre unu tergu séu altcumv'a cineva cu caii acesti'a ai oprí si pre calea sea a incunoscintia pre pagubitulu.

(11-3)

Concursu.

Amesuratu concusului adunári generale a Asociatiunii trans. pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu din estu anu, si decisiunii comitetulu subscrisu din siedintia de astadi, se deschide prin acést'a concursu la urmatórele stipendie respective ajutórie:

1. Unu stipendiu de 300 fl. v. a. pentru unu technicu (usnatu pâna acum de Dionisiu Radesiu, carele pâna acum n'au satisfacutu conditiunei de a se legitima la comitu despre progresulu in studii pentru an. scol. 1868/9).
2. Unu stipendiu vacantu de 50 fl. v. a. pentru unu studentu din scol'a reale;
3. Unu ajutoriu de 50 fl. v. a. pentru unu sodalu. carele au ajunsu a se face maiestru, si
4. doue ajutórie de câte 25 fl. v. a. pentru doi invetiacei de meseria, cari au ajunsu a se face sodali.

Terminulu concursulu se este a se adresa cátra comitetu, se defige pre 25 Octobree a. c. st. n. Concurentii la stipendiulu 1 si 2 au de a produce:

- a) testimoniu de botezu;
- b) testimoniu scolasticu de pre anulu 1868/9, si
- c) testimoniu de saracia.

Concurentii la ajutoriulu sub 3 sa se legitimeze, pre lánge atestatu de botezu, cu atestatu demnu de credintia despre invetiarea respectivei meserii asiá, cá sa o póta purtá de sine precum si despre concessiunea la aceea;

iera dela concurentii la ajutóriele sub 4 pre lánge atestatu de botezu, se cere adevierintia dela maiestru respectivu despre desteritatea in meseria cu carea s'au ocupatu, si despre harnicia de a se face sodalu.

Totu deodata se aduce la cunoscintia celorlalti stipendiatu ai Asociatiunii nóstre, si adeca:

Ioanu Marcusi, Petru Prodann, Stefanu Chirila, Nicolau Calefariu si Lazaru Bosioroganu, cari au documentatu dejá progresulu anulu scol. trecut in studii, dupa care au meritatu a fi sustienuti in usuairea stipendieloru si pre anulu acest'a scol. 1869/70, cá pâna in 25. Oct. a. c. sa documenteze la comitetu immatricularea loru la respectivele institute, pentru ca la din contra stipendiele se voru privi cá devenite vacante. *)

Sabiu, 6/18 Sept. 1869.

Comitetulu Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

(10-1)

*) Cele-lalte diuarie române inca suntu rugate a reproduce in colónele sele acestu concursu.

(8-2) + A V I S U.

Inscrierile la norm'a si gimnasiulu romanu grorientale din Bradu—Comitatulu Zaranului—pentru anulu scolasticu 1869/70 se voru incepe in 10 Septembree si voru dura pâna in 17/29 Sept.; ier' in 18/20 Sept. se voru incepe prelegerile regulatu. Acést'a se aduce publicamente la cunoscintia.

Bradu 24. Augustu 1869.

Directiunea gimnasiale

M. L a z a r u.

Prot.

Burs'a de Vien'a.

Din 9/21 Septemvre 1869.

Metalicele 5%	58 90	Act. de creditu	265 57
Imprumut. nat. 5%	67 90	Argintulu	120 25
Actiile de banca	715	Galbinulu	5 85